

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

А. В. Андрейченко

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та управління

ПЕРСПЕКТИВИ ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ УКРАЇНИ ЗА РАХУНОК РАЦІОНАЛЬНОГО ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ

Стрімкий розвиток НТП окрім освоєння нових технологій вплинув на зміну структури відходів і приблизно до XIX століття не мав глобального характеру, не справляючи негативно впливу на екологічну і демографічну ситуацію у світі. Вперше людство зіткнулося з проблемою поводження з відходами в період агломерації. До цього утилізація відходів реалізовувалася безпосередньо самою природою, не завдаючи їй шкоди. Тим самим поводження з природою мало інтенсивний характер.

Питанню поводження з відходами та ефективного природокористування і охорони навколишнього середовища було присвячено ряд наукових робіт вітчизняних авторів, зокрема Беляєвої С. С., Галушкіної Т. П., Ігнатенко О. П., Міщенко В. С., Хижнякової Н. О., Шунтової С. Г. та інших. Проте, незважаючи на актуальність проблеми поводження з відходами, немає одностайності до її вирішення. Тому виникає необхідність вироблення єдиного підходу щодо раціонального поводження з відходами з метою залучення інвестицій. Водночас слід враховувати, що переробка не всіх видів відходів є привабливою для інвестора, якого цікавить тільки потенційне джерело вторинних ресурсів.

Відходи завдають різний ступінь шкоди природному середовищу в залежності від їх виду та стадії утворення. Причиною відсутності будь-яких організованих дій, спрямованих на використання відходів, є відсутність економічних важелів, стимулювання їх використання і недосконалість чинного законодавства щодо відповідальності за невикористання відходів, які

негативно впливають на економіку країни і на стан навколишнього середовища [1, с. 32–33].

Нині прийнято виділяти такі відходи: відходи виробництва; побутові відходи; промислові відходи; відходи сільського господарства; будівельні відходи; відходи споживання; небезпечні відходи; радіоактивні відходи. В останні роки у світі спостерігається тенденція до збільшення кількості побутових відходів, обсяги яких, на нашу думку, залежать безпосередньо від доходів населення.

Відповідно до Закону України «Про відходи» (1998) до категорії «відходи» належать «...будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворилися у процесі виробництва чи споживання, а також товари (продукція), що повністю або частково втратили свої споживчі властивості і не мають подальшого використання за місцем їх утворення чи виявлення і від яких їх власник позбувається, має намір або повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення» [2, ст. 1].

Для потенційних інвесторів у відходах завжди буде цікавою корисна складова. Таким чином, під поняттям «корисні відходи» слід розуміти немінучі продукти, що завжди з'являються на кожній стадії суспільного виробництва та володіють потенціалом вторинного використання при наявності відповідного рівня розвитку НТП.

При залученні корисних відходів до обігу суспільного виробництва при відповідному рівні інноваційного розвитку, на нашу думку, можна досягти:

по-перше, підвищення продуктивності суспільної праці та здійснення випуску нових видів продукції з корисних відходів;

по-друге, зниження величини додаткових енергетичних, матеріальних та трудових витрат, необхідних для здійснення попередньої підготовки природних ресурсів з метою подальшого їх залучення до виробничого циклу;

по-третє, зменшення ступеня нанесення екологічних збитків навколишньому середовищу.

Такий підхід дасть змогу розв'язати ряд актуальних економічних (забезпечення дешевою вторинною сировиною підприємств, організація випуску нових видів продукції), екологічних (поліпшення екологічної ситуації), технологічних (впровадження вітчизняних інноваційних технологій, розро-

блених безпосередньо з урахуванням специфіки вітчизняних відходів, стимулювання інноваційного розвитку країни) і соціально-культурних (створення нових робочих місць, збільшення тривалості життя населення, підвищення рівня культурного виховання населення) проблем, які в кінцевому підсумку є причиною соціальної напруженості.

Вирішення цих питань, на думку автора, дасть змогу ефективно використовувати потенціал сировинного й енергетичного джерел і сконцентрувати інвестиційні ресурси, які утворюються при цьому, на здійсненні інноваційних програм. Сфера поводження з корисними відходами є рентабельною та виступає додатковим джерелом прибуткової частини бюджету, а також джерелом фінансових коштів для розвитку інноваційних підходів поводження з відходами. Головною проблемою, з якою наразі доводиться стикатися при спробі вирішення питання поводження з корисними відходами, є відсутність джерел фінансування і механізму, що передбачає організацію залучення іноземних інвестицій на тлі низького інвестиційного потенціалу більшості галузей України.

Література

1. Дуднікова І. І. Екологія і безпека життєдіяльності : термінологічний словник [Текст] / І. І. Дуднікова ; [пер. Ю. С. Шемшученка]. — К. : Вища шк., 2005. — 247 с.
2. Про відходи [Електронний ресурс] : Закон України від 05.03.1998 із змін., внес. згідно із законами України : за станом на 09.05.2016. — Режим доступу : <http://rada.gov.ua/>. — Назва з екрана.